

Shiula Floreta...

Jornal de la còla Silvan Carrèra Tisné

n°6 - mes de febrèr 2020 - Ivèrn

Ensenhador

Vida de la còla.....	2	Pedagogia.....	7	Literatura.....	12
A nosta.....	3	Tèxte liure.....	10	Erratum.....	12
Actualitat regionala.....	4	Tut'òc creatiu.....	11		

Batejada dab Sivan Carrera Tisné, lo pairin pairin que nosta còla ac pòrta son nom.

Present d'Eric Sudrat director de la Calandreta Pergosina qu'aculhiguèt l'estagi lenga e cultura.

Vida de la còla

Visita de la Bauma de Font de Gaume

Sandrina Lavandet

La bauma ondrada de Font-de-Gaume se trapa sus la comuna de Las Eysies de Tayac en Dordonha.

Las gravaduras e las pinturas de l'edat Magdalenenc presentan d'òbras policròmas.

Çò qu'es tant especial amb la bauma de Font-de-Gaume, es que las bèstias son entalhadas, puèi pintradas al dintre de la gravadura.

Per nosautres public, es un avantatge bèl, per de que quand la pintura desapareis,

la gravadura demòra visibla. I a un desenat d'annadas, lo sòl foguèt melhorat pels toristas. Abans aquò, s'estudièron las parets, per èsser segur d'oblidar pas una pintura.

A pauc près 180 novèlas pinturas foguèron estadas descubèrtas, bèstias e tanben signes.

La màger part d'entre eles se trapan amagadas darrièr un jaç de calcita e se pòdon veire sonque mercès al lum ultraviolet o amb d'infraroge.

Tornar de Perigòrd

Clamença Salfati

Aprèp una setmana de descuberta linguistica e culturala dins Perigòrd, la nòstra còla de calandrinhas es de retorn en país besierenc.

Lo cap plen de remembres d'encontres apassionants, de la beutat d'una environa istorica e de moments de complicitat de còla.

Un pichòt viatge iniciatic dins la pregondor del Peiriguers occitan. Un bonur de se connectar al simple, a las originas.

Rai la pluèja, la lassièra, l'organizacion logistica e las desconvegudas. Son ja doblidadas.

Dins cada incertitud, instabilitat o imprevist, i podèm trapar un dacòs, quin que sià, per n'en tirar profièch, puèi presar e estimar lo moment inesperat.

(E ben, quin discors inspirat ! Vos daissi n'aprofiechar)

Lo mai important :

Dedicaça especiala a la còla e als escolans de la calandreta Perigordina, que nos an aculhidas amb una infinida amabilitat, e fach fisança tre la primièra segonda per viure aquesta setmana amassa. Las cartas postalas emplenadas dels vòstres mots tronan ara suls refregidors, en preciós presents de memòria.

Lo monde cambia de morre quand sèm actrices del nòstre percors.

Me triga de partir en classa verda amb ma classa !

A nosta

Nèu de Heurèr, la garia que la se pòrta au pè.

Amandina Garaud Sabatier

(perseguida article de Genèr)

Arreproèrs ligats ath pòrc

« Pòrc penjat, que cau béver un patac. » / « Pòrc penut, còp bevut. »

« B'ei praube lo qui non se'n pela un. »

« Hart com un pòrc. »

« Qu'arroganha com un pòrc. »

« A cada pòrc qu'arriba son Nadau. »

« D'un mercandèr e d'un pòrc, ne sabem pas sonque çò qu'an aras tripas que quan son morts. »

« Quan òm tua lo pòrc a la Candelèra, que 's bota la vermièra. »

Escambi dab un pòrc

Tà'u hèr vénguer / aperar : « Nonhe té ! nonhe vene ! »

Drin de cosina tà dimars lardèr (dimars gras) :

Arrecèpta deras « Aurelhetas » tà 8 personas

Ingredients :

- 500 g de haria de blat
- 5 ueus
- 100g de saginon o burre
- 200 g de sucre molut
- ½ borseta de llevader
- drin de sau
- perhum : pèth de citron o flor d'irangèr
o 1 veire d'armanhac
- òli d'arachida o grèisha

Ustensilhas :

- 1 espatula de husta
- 1 saladèr
- 1 cotèth
- 1 linge
- 1 eishugader
- 1 arrebòla
- 1 escumadera
- Papèr beveder o teishut

Arrecèpta :

Vueitar era haria e eth llevader en un saladèr. Hornir eth sucre molut, era sau e tornejar dab er' espatula.

Hèr un potz ath miei e i copar ueus. Hornir eth perhum causit e eth saginon honut.

Mesclar tot aquerò dab eras mans dinc a que sia lis.

Hèr ua bòla e deishar arrepausar un vintenat de minutas. Caperar dab un linge.

Dispausar eth eishugader sus era taula. En.hariar-lo.

Esténer dessus era pasta dab er'arrebòla ; que cau que hasca 4 o 5 millimètres d'espessor.

Dab un cotèth,descopar mantuns lausanges. A còps, entalhar au centre. Còser :

Dens er'òli brutlanta , hèr friser 4 o 5 lausanges de pasta. Avisar-se ; que dauran viste.

Arrevirar-los tà hèr daurar eths dus costats.

Tirar-los dab er'escumadera e pausar-los suu papèr beveder tà'us hèr esgotar.

Servir dab sucre molut dessus.

Que's pòden conservar troçats en un linge.

Dimars passat, lo 25 de febrèr de 2020, d'unes festegèron lo dimars gras. Per aquela escasença vos vau parlar del carnaval e mai particularament de lo de Limós.

Carnaval es una fèsta qu'existís dempuèi l'Antiquitat. Trobam de traças de mantun ritual que l'òrdre èra desquilhat e que lo monde se mascavan per carrièra, se debanava a la fin de l'ivèrn per festejar la prima. Es a l'Edat Mejana que foguèt ligat a la religion crestiana. Dins aquela tradicion, manjam fòrça pel dimars gras per preparar lo quaresma que la noiridura serà mendra fins a Pasca.

Lo carnaval lo mai long del monde es lo de Limós. Comença en genièr e s'acaba en mars, siá un carnaval long de 3 meses. Foguèt inscrich al patrimòni cultural immaterial de França en 2012.

Pendent las dimenjadas de bandas tradicionalas passan per carrièra 3 còps los dissabtes e 3 còps los dimenges, son tanben sonadas las Fecas. Cada sortida es ligada a un ritme e a una tematica diferenta. Las bandas an una plaça importanta e plan definida. Dins los grops, cadun ten un ròtle. I a de personatges fòrts que tornam trapar coma lo Peiròt, lo Godilh, lo Dominò o lo Molinièr e a mièja-nuèit se meton en cercle per cremar Monsur Carnaval en occitan. Cada grop passarà a l'entorn de Monsur Carnaval dins un òrdre plan precís.

Las personas dins las bandas son sonadas de menaires e i a un reglament plan definit :

Los 13 comandaments dels menaires :

- « Plan mascat, seràs, cauçat de polits escarpins e gants fòrça fins. »
- « Jos ta masca se trobarà cagola a còp segur. »
- « A ton espatla ne prendràs pas cap de biaça, solide. »
- « A 11o, 16o30, e 22o, causiràs, aire del folclòre definit per aqueste moment. »
- « Pr'amor los primièrs passes faràs, sul solhet, magestuosament. »
- « D'un café a l'autre, dançaràs, sens butassada e nerviositat. »
- « Ni viste, ni lentament, vint minutas sufiràn largament. »
- « La musica menaràs, amb amor, piosament. »
- « Per aquò far, te trufaràs pas, mas tafuraràs tot simplament. »
- « A l'arribada, sol, impausaràs a la musica ton moviment. »
- « E la pausa se farà pas que segon ton comandament. »
- « Aital, ufanós seràs d'aver viscut totes aquestes moments. »
- « Mas ta cara se descobrirà pas que dins l'intimitat. »

Lo Carnaval de Limós es pas una parada ni mai un espectacle es un folclòre. Far part del patrimòni e representa la vila e sa region.

Sorças :

Sìte de l'ofici del torisme de Limós <http://www.tourisme-limoux-in-aude.fr/fr/carnaval-de-limoux>

Ficha d'inventari del patrimòni culturel immaterial <file:///C:/Users/ocash/Downloads/Le%20carnaval%20de%20Limoux.pdf>

Sìte de la vila de Limós <https://www.limoux.fr/votre-ville/histoire-et-patrimoine/carnaval/joomlannuaire/fiche/271-les-costumes-de-carnaval/54-carnaval>

Lo repas

En Lemosin, un pauc coma pertot, Carnaval era la periòda grassa avant la periòda magre de Caresme. Donca, coma plan sovent dins tot çò que se fai en aqueu moment, Carnaval cultiva los contrastes e las opausicions entre los contraris.

Carnaval es una granda festa per qu'era un daus rares jorns de l'annada ente se minjava de charn, de vianda. Lo mot Carnaval es fargat a partir d'aqueu mot.

Qu'es una festa coma la familha e non mas ela en defòra de quauques vesins que son sols. L'avant-velha de Carnaval, òm bilha lo ganhon de seda avant de lo tuar. Quela bestia balhará dau gras e de charn tota l'annada. Si que non, faliá chaptar d'autres formas de gras coma lo burre o l'òli mas qu'eran mai chars.

Lo repas comença per la sopa d'aumalha. L'aumalha qu'es un tròç de buòu copat emb lo vòs. Queu bulit era 'chaptat per que se tuava pas un buòu de la bòria per ne'n minjar mas un jorn dins l'annada.

Au menut dau repas : l'aumalha, bulit de naveus, bulit de charn, rostit de pòrc, pastis de vianda, de fetge, de testa, cebier aus prunons, pompiras (tortièra) o pastis de pomas de terra, pè de ganhon au vin, tartas, vin, café e nhaula

I aviá gaire de legumas. Lo repas se chavava emb de tartas de prunons, de pomas de pomier, de peras confidas,...

Tot lo monde beviá de vin, los enfants aiotot. Entau tot lo monde podián far los fadaraus dins la rua tota la nuech ! Los mai paubres fasián queu repas copiós e abondós.

Los mascarats

Los mascarats eran de personas jòunas en esquipas que fasián lo torn de chada maison. A pena lo repas chabat, s'auvís daus bruchs de sòcs, los mascarats borran a la pòrta. Las gens receben los mascarats emb plaser chas ilhs. Tot queu monde jogan un juòc com'au teatre.

©www.ClipProject.info

Sus la figura, lo mascarat era :

- un pelhon negre traucat per los uèlhs e daus còps per lo nas e la gòrja,
- un maquilhatge
 - siá emb de farina
 - siá emb la graissa negra pejada au cuòu de la peila
 - siá emb de miau per pejar de las plumas

Per lo vestit, lo mascarat fasiá paur non pas per qu'era vòrre mas pus lèu per que degun sabiá quau era en realitat. Podiá se mocar coma li plasiá.

Los garçons se mascaravan en femna e inversament las femnas en òme per que Carnaval era la festa a l'envers. Las chamisas, las braïas eran emb las cosduras en dessus. Los vestits surtián dau granier e eran los daus reires per pas èsser a la mòda.

Lo juòc

Quand un grope de cinc o sieis mascarats entravan dins la maison sautavan, dançavan, corrián las filhas e las jòunes femnas per las abraçar. E chantavan :

Carnaval, codena, codena
Carnaval, codena de lard

Òm lor balhava daus uòs, dau lard, de las pomas de pomier, òm los convidavan a beure un còp. Las gens cherchavan a coneisser quals eren los mascarats. Mas los Carnavals respondián pas. Se paravan emb un baston per enlunhar los que se prueimavan tròp.

A la fin de lor quèsta, los mascarats fasián una moleta chas d'un.

Monsur Carnavau

Qu'es un espauridor farjat de palha emb dos braç sens chambas. Era coifat d'un vielh chapeu. Era bilhat emb de vestits vielhs e ridicules. Lo juòc contunhava : s'organisava un procès davant un tribunau que lo condemnava a morir. Monsur Carnavau era acusat de totas las fautas que los uns e los autres avian fach dins la jornada. Son avocat lo defendia en dire que las fautas eran pas grevas a costat de la jòia dau moment de Carnaval (reunion de familha, lo repas copiós maitot per los paubres). Carnaval era bruslat, nejat o ben pendut. Las gens chantavan per lo menar au suplici : Adiu paubre carnavau, tu t'en vas e ieu demòre....

Las tradicions taurinas en Camarga

Elodia Bascou

Las polidas jornadas arriban, la prima se fa plan sentir, las festivitats taurinas van començar. Fòrça questions se pausan cap a la causa animala. D'associacions per la proteccion animala s'engatjan, pr'aquò los afogats demòran totjorn nombroses. Es doncas important de se remembrar lo sens de las diferentas manifestacions taurinas.

“L'abrivada”: Los buòus son alargats cap a las carrièras del vilatge encadrats pels gardians a caval.

“La bandida”: Consistís a menar los buòus al prat, en fin de tantossada aprèp la corsa. (Es lo contrari de l'abrivada).

“La corsa camarguesa”: Nom oficial de la corsa liura, la corsa a la cocarda es coneguda coma espectacle esportiu dempuèi 1975.

“La ferrada”: Es una operacion per aplicar sus la cuèissa esquèrra del jove buòu la marca de la manada que i aparten.

“La corrida” : Es una mena de corsa de buòus. Es un combat entre un òme e un buòu. A la fin lo buòu es mes a mòrt o (excepcionalament) graciàt.

La tauromaquia es l'art d'afrontar lo buòu, siá al moment dels combats que l'eissida n'es la mòrt del taure, siá al moment dels jòcs esportius o borlesques.

Los buòus coma los cavals son importants en Camarga. Fòrça manadas existisson dins aquela region. De nombroses prats son previstes sonque per eles. De bèlas festivitats son organisadas en l'onor d'aqueles animals. Es possible tanben d'agachar de clòts amb de bèlas estatuas que los representan amb de placas sus las qualas son escrichs lor noms.

D'aprèp lo cercaire canadian Wallace Lambert¹, existisson mantun bilingüisme que ne fa la diferéncia del biais seguent:

Bilingüisme aboriu	
Aboriu simultanèu: un mainatge apren doas lengas en meteis temps tre la naissença. Es un bilingüisme fòrt. Lo desvolopament lengatgièr del mainatge es bilingüe.	Aboriu successiu: un mainatge qu'a ja aquesit parcialament una primièra lenga, e n'apren d'ora una segonda pendent l'enfança. Es un bilingüisme fòrt ; mas cal un pauc de temps per aquesir aquela segonda lenga, perque l'enfant l'apren en meteis temps que lo lengatge se desvolopa. Lo desvolopament lengatgièr del mainatge es en partida bilingüe.
Lo bilingüisme fòrt se sona tanben « bilingüisme additiu »: aquò vòl dire que las doas lengas son aquesidas d'un biais equilibrat.	

Bilingüisme tardiu	Bilingüisme passiu	Bilingüisme sostractiu
La segonda lenga es apresada aprèp l'edat de 6 o 7 ans. Es un bilingüisme consecutiu, que se bota en plaça aprèp l'acquisicion de la primièra lenga. Coma la primièra lenga es ja aquesida, la persona utiliza sas coneissenças per aprene la segonda.	Compreneson d'una segonda lenga, sens la parlar.	La segonda lenga es apresada al contra de la primièra. Aqueste cas se trapa particularament quand la lenga primièra es minoritària dins lo país que i viu la persona. La mestresa de la lenga primièra demesís, alara que la mestresa de l'autra (generalament dominante) augmenta.

¹ Wallace E. Lambert (1922 – 2009) èra un psicològ canadian e un professor de psicologia a l'Universitat McGill. Entre los fondadors de la psicolingüística e de la sociolingüística, es conegut per sas contribucions a la psicologia sociala e interculturala, a l'educacion a las lengas e al bilingüisme.

Qu'es aquesta idèa estranha de voler sortir los enfants ? Fa tròp freg defòra ! Se van embrutir ! Que pòt i aver de tant interessant dins la natura ? Perqué lo defòra seriá important per l'espandiment de l'enfant ? Alara que podèm aprene de causas concrètas dins una sala de classa, de matematicas o de conjugason per exemple... !

Figuratz-vos qu'existís un fum d'estudis que pròvan que lo defòra es bon per nòstres enfants ! Amelioracion de la santat, amelioracion de las competéncias, de la concentracion, de l'autonomia... sortir de la classa ofrís un fum d'avantatges pels enfants !

Mantun científic faguèron d'estudis sus lo ligam entre los enfants e la natura. Pel científic **Richard Louv**, es un trebol de societat a pas prene a la leugièra. Per el, la nòstra relacion amb la natura s'es fòrça degalhada dempuèi 30 ans, e seriá la causa dels trebols de comportament e de santat. Lo sona lo sindròme de manca de natura e milita per que siá rendut public. Alara trebol de comportament, de concentracion, de sociabilitat, iperactivitat, obesitat e se totes aquestes trebols de nòstra generacion serián ligats al fait que sortissèm pas pro defòra ?

Al nivèl comportamental, de científics an provats que los enfants qu'èran en contact amb la natura èran mens ansioses, mens iperactius, e qu'avián de melhoras competéncias socialas.

Al nivèl dels aprendissatges, lo defòra pòt ofrir un fum d'oportunitat d'aprendissatges, sens doblidar que permet tanben als enfants de desvolopar lor autonomia e de melhorar lor motricitat. Dins los païses anglo-saxons, aquela question es presa fòrça al seriós perque per eles permet de melhorar las resultas escolaras.

Existís tanben d'escòlas que se fan dins la forèst, amb una pedagogia virada cap a la natura. Los enfants còpan de rusca, fan de cabanas, montan dins los arbres... son liures de faire çò que vòlon dins la natura. Nosautres, podèm trapar aquò tròp dangierós mas pels ensenhaires e los parents, permet als enfants de faire lo mai d'experiéncias en «dirècte» e desvolopar lor motricitat. Lo concèpte es fòrça present al Danemarc que representa 20 de cent de las estructuras. Lo concèpte s'es espandit un pauc pertot dins lo mond : Alemanha, Suèda, Australia, Finlandia, Soïssa, Estats Units, eca...

Una classa de mairala a **Estraborg** faguèt tanben l'experiéncia de faire lo mai d'aprendissatges defòra, dins un pichòt òrt pegat a l'escòla. Aquela idèa nasquèt d'una reflexion sus la concentracion dels enfants dins una sala de classa. Son partits del principi que lo jardin èra l'endrech perfiech per desvolopar çò qu'an lo mai de besonh en mairala : lor lengatge e lor motricitat.

Sens doblidar que **Freinet** foguèt l'un del primièr a explorar la pista e a instaurar la «classa passejada» amb sos escolans...

Coma Freinet lo defendiá dins sa pedagogia, podèm utilizar la defòra coma un espandiment de la classa. D'en primièr, podèm anar defòra pendent las recreacions e pendent los temps previstes pels aprentissatges. Utilizam alara lo defòra per mantuna activitat, en ligam estrech amb la realitat, çò qu'avèm naturalament enveja de far en pedagogia institucionala (tèxte liure, jornal..).

La cort deu èsser un espandiment de la classa per çò que se anam defòra sonque per las recreacions,

Enfants traités au « Ritaline », médicament psychotrope, pour TDAH (Troubles Déficit de l'Attention Hyperactivité) : une demi-heure quotidienne de jeu libre dans un parc arboré est pour presque tous les enfants égale ou supérieure en effet à la dose quotidienne de psychotrope et pour beaucoup FAIT DISPARAITRE les symptômes ! L'enfant dit « malade », n'est PLUS MALADE.

l'enfant fa una **segregacion entre la cort e l'escòla**. La cort pòt alara èsser viscuda coma un luòc de daïssar-anar (violéncia ...)

Es doncas important de favorizar una circulacion a doble sens entre la classa e lo defòra. D'unas escòlas dubrisson las classas pendent las recreacions (pels mainatges qu'an una cencha de comportament pro bèla). Mercés a la **fluiditat de circulacion** entre los espacis, veson una **fluiditat de comportament**. La classa ven alara mens escolara e la cort mens brutalata.

Pasmens, la cort deu demorar un **luòc privilegiat** pels enfants, per mantuna rason :

- pendent las recreacions los enfants son « solets », sens mediacion constanta de l'adulte
- los atges son mesclats (escòla tota)
- es un luòc de ligam social
- es un luòc que i pòdon èsser en cèrca, creativitat, comunicacion.

Mas cal far atencion, quitament se la cort pòt èsser un luòc de totes los aprendissatges, ligam social e descubertas pòt devenir un mitan ostil pels enfants. **La nocion de règlas per la cort es fòrça importanta. L'institucion del conselh d'escòla pren alara tot son sens.** Lo qu'es aquí per aculhir la paraula de l'enfant, sas demandas, questions, idèas que concernisson per exemple lo defòra e doncas l'escòla tota. Aqueste luòc es l'escasença d'establir totes ensems.

Establir per exemple las règlas per assegurar la securitat fisica e morala de tot lo monde quand sèm defòra.

Vos demandatz benlèu de que fan los adultes dins tot aquò ? Suls temps de recreacion, son defòra per susvelhar, jogar, escotar, e mai que mai per s' assegurar de l'integracion de las règlas de cort per las diferentas classas.

Mas nos avisam plan d'una **regulacion naturala**. Es a dire que coma los enfants participan a la presa de decisions, aquí al conselh, son mai implicats e responsables per respectar aquestas règlas. E de tot biais, lo conselh es aquí per rampelar las règlas se i a de besonh. Permet aital un **aprendissatge de la ciutadanetat**.

Se nos interessam a la question dels domenis d'aprentissatges, podèm dire que lo defòra permet lo despartiment de las disciplinas e pega amb lo 5 domenis. En efiech, defòra se fa del trabalh de :

- langatge (verbalizar çò que l'enfant fa, gausar prene la paraula, dialogar ...)
- matematicas (mesurar, far de classaments, geometria, ...)
- explorar lo mond (vida vidanta, reperatge espaci/temps ...)
- art (land art, terralha ...)
- activitats fisicas (equilibri, còrrer, sautar, escaladar ...)

Sens comptar que defòra se fa un ric trabalh de comportament (entre-ajuda, conflictes, integracion a un grop, respècte de règlas ..).

Se tot aquò vos balha enveja de tornar agençar la vòstra cort de recreança per ne aprofèchar mai, vaquí quelques pichonas dralhas. Se cal pausar la question :

- dels actors : los regents, l'associacion, los calandrons, los parents...
- dels usatges : çò que volèm e podèm far amb la nòstra cort
- del budgèt : recuperacion, oportunitats..
- dels espacis : zòna de creativitat, de jòc, de destenda, d'òrt ..
- del material : moduls de jòcs, bac de sable, mobiliari urban (banc per exemple), espaci de recapte del material, endreit a l'abric de la calor per l'estiu, material esportiu ...

Per conclure, lo defòra de la classa a una plaça privilegiada pels aprendissatges, lo desvolopament cognitiu, la santat e lo comportament (concentracion, presa de decisions, autonomia ..).

Alara, trantalhetz pas, anatz defòra !

2018. Soi estudianta. Tresena e darrièra annada de licéncia.

Lo rencontre amb Maria Rouanet me botèt en borbolh. Fòrça.

La Maria Rouanet, ten un sèti per lo dinnar, al restaurant del pont a Camarés. Tot lo monde es acostumat a sa preséncia. Es aquí que mon paire agantèt lo contacte de Maria, amb un topet que me palfica, e me vaquí, davant ela, a ensajar de manjar sens ne metre de pertot. Primièr rendetz-vos, e me contenti de respondre a sas questions. Amai mos 50 ans de psicanalisis me servisson pas, soi impressionada a n'espètar lo gòt que tèni dins mas pauras mans e sentissi pujar coma un complèxe d'inferioritat. Mas aquò passa. Manjam, bevem e m'ofrís lo repais perque, coma o ditz ela, soi ieu l'estudianta.

Me triga lo moment que li pagarai lo restaurant.

Fotografia : P. Baccou

A la fin del repais, passam per la bibliotèca comunala. Aquí tanben es coneguda coma lo lop blanc. Sus la paret de la bibliotèca i a son nom d'eschich, e lo de son òme, Ives. I a pas res a dire, m'avisí que l'aima son Ives. E Ives tornarà mantun còp a l'escasença de cada rencontre. A la fin de la jornada, montèrem en cò sieu, amont, a La Sèrra. L'ostal es tras que grand, lo luòc dobèrt, trapi pasmens que cal de coratge per i viure en solitari. Dos cats per li téner compania, res despassa pas, levat los fuèlhs escampilhats pel burèu, un de mai, es tanben la taula per manjar, e Dieu sap que ni a, de noiridura. Despassa tanben lo capèl, pausat delicatament sus son pèl plan penchenat. E puèi i a lo personatge, lo caractèr e sa volontat ardidada. Me disi que sembla a mos grands, e per aquesta rason tanben, me monta un òdi pel conflicte non-resolgut de non-compreneson entre generacions.

Mas m'engolirai totes los micro-desacòrdis ridiculs. Vòli un pauc mai parlar d'ela, ai vist cossí demòra activa e çò que me pertoquèt fòrça, es qu'aja pres lo temps de me reçaupre, d'escambiar, d'ensajar d'entreténer la relacion, al telefonet e lo present que me balhèt, **un cant** a l'aurelha de l'aparèlh, a 200 km de separacion. Improvisat e imprevisible.

Pasmens l'emocion passa e doblidi pas la sensacion a l'escotar.

Sabi pas se la natura dels escambis avián mai de prigondor que la forma, o alara sonque la fòrta preséncia de la Maria, mas me remembri pauc de las charradissas. Agùeri puslèu l'impression de me mainar de mon pròpri poder, de poder reactivar mas ambicions e aver fisança dins mon camin. La tornèri veire, a Seta per Ives, a Camarés e a cada còp me pòdi pas empachar de me demandar per que prenguèt la costuma de me parlar francés.

Un autre afar segurament.

D'un cèrt biais fau ma « crida occitana » coma diríá l'autre, e aquel rencontre forma part de mon camin de lenga. Lo rencontre amb la Maria me botèt en borbolh. Fòrça. Un borbolh que me balha de vam e me sentissi coma lo darrièr libròt qu'ai legít d'ela : « Pages blanches ».

Tut'òc creatiu

Tamborin de Carnaval

Clara-Lina Zimpfer

Tornam a Carnaval amb aquel tut'òc per fabricar un instrument de musica que nos ven de China : lo tamborin chinés.

Material :

- una boita de fromatge redonda (en carton es çò melhor per far los traucs), una sola partida es necita
- de pampalhetas se volèm
- un baston o una bagueta
- de papièr calc
- de fial de color
- de pèrlas
- de pintura

Otisses necites :

- una agulha de tricotar o outra bagueta de metal ponchuda per far los traucs
- un pistolet de pega

1°) Traucar la boita de fromatge dels dos costats. Atencion de los far en fàcia l'un de l'autre. Nos podèm ajudar en traçant lo diamètre sus la boita. Far un tresen trauc mai grand pel baston en bas.

2°) Pintrar la boita. Se i a de dessenh dessús, conselhi de passar una cocha de pintura acrilica blanca primièr abans d'apondre la color. Podèm tanben pintrar lo baston.

3°) Un còp sec, far lo contorn de la boita sul papièr calc. Mesurar lo diamètre e traçar un cercle de 2cm mai grand a l'entorn, puèi copar lo grand redon obtengut.

4°) Mesurar lo fial per que i aja 10 cm que despasse a pauc près de cada costat de la boita a mai del diamètre de la boita.

Passar lo fial dins un dels 2 traucs de la boita. Plaçar lo fial per que siá equilibrat puèi far un nos de cada costat del trauc. Enfilat lo fial dins l'autre trauc e far lo nos a la sortida de la boita.

6°) Un còp lo fial passat, botar lo baston dins son trauc e pegar amb lo pistolet de pega. Quand es sec, pegar lo papièr calc en fasant mèfi de daissar liure los traucs pels fials e lo baston. Entalhar un pauc, lo papièr al nivèl de cada trauc e pegar lo bòrd mai grand al dedins de la boita.

7°) Completar lo fial amb las pèrlas que volèm mas cal acabar lo fial amb una pèrta mai gròssa dels dos costats que vendrà trucar la boita. Podèm apondre pampalhetas, pegòtas e autre causas sus la boita.

Un drin de poesia...

« Lescar Drom », un recuelh de poèmas escrivits enter 1994 e 2006 per Eric Rei-Bèthvéder, un escrivan e poèta bearnés. En deceme de 1998, en Bretanha, Eric Rei-Bèthvéder qu'escrivó « L'auseron men », un poèma qui'ns hè esperar lo primtemps dab doçor e leugeretat.

L'auseron men

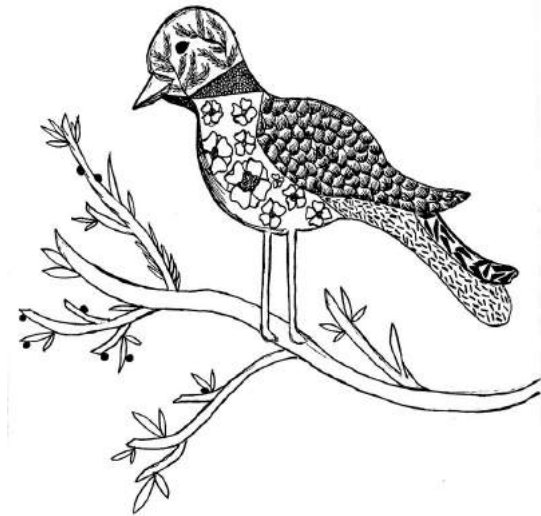
Auseron arromerat hens la calor deu nid
Que saunejas au blu deu cèu, partit
Devath la ploja fina e hreda

Auseron men, be tornarà
Un bèth dia que piularà
Veiràs, lo qui't vòu emparar

Au cap de l'arram, la libertat
l'eslanç hens lo vent desliurat
Tu, eth e l'auseroneta

Auseron men, que tornaràn
Los dias de serena gaujor
Veiràs enqüèra lo temps de l'amor

Eric Rei-Bèthvéder

Dessenh fach per Alizea GAMBART

Erratum

Contràriament a çò publicat dins lo jornal precedent,
« la cançon *L'immortala* fa pas referéncia a l'immortala jauna de garriga mai a "l'edelweiss" de la montanha, qu'es blanc.
Lo sens simbolic de la cançon càmbia pas[...].
L'edelweiss se sèrva eu tanben sec e longtemps d'aquí son nom d'immortala. D'autrei flors encara se sonan immortalas. » Josiana Ubaud.
Mercé a la Josiana, etnobotanista, per aquesta precision !